

6.3 SIVISTYSPALVELUT

Sitovuus: valtuusto, koko palvelualue, brutto

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Toiminta-ajatus

Sivistyspalvelut tuottaa kunnan kasvatus, opetus sekä vapaa-ajanpalvelut ja se sisältää seuraavat tulosalueet; *opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto, liikuntapalvelut sekä nuoris- ja kulttuuripalvelut.*

Sivistyspalvelujen tehtävänä on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista. Sivistyspalvelut tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuden itsensä kehittämiseen ja virikkeelliseen vapaa-aikaan.

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Sivistyspalveluiden toiminnan painopisteet on johdettu kuntastrategiasta. Sivistyspalvelut ovat keskeisessä roolissa kuntastrategian hyvinvoiva arki -tavoitteen toteuttamisessa. Palvelualueen ydintoiminta on sivistyksen edistäminen sekä viihtyisän elinympäristön ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien luominen sekä osallisuuden lisääminen.

Lasten ja nuorten määrä

Syntyvyys kääntyi Siilinjärvellä laskuun reilu 10 vuotta sitten ja on sen jälkeen pysynyt aikaisempaa alemmalla tasolla. Tämä on vaikuttanut lasten määrään varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Tällä hetkellä varhaiskasvatuksen lapsimäärät eivät enää juurikaan vähene, vaan vähennys kohdistuu nyt perusopetukseen. Syksyllä 2026 perusopetuksen aloitti noin 230 lasta, kun takavuosina aloittavien peruskoululaisten määrä oli yli 300 oppilasta. Perusopetuksessa lasten määrän väheneminen näkyy yleisopetuksen luokkien määrän vähenemisenä ja sitä kautta opettajien määrässä. Lukuvuonna 2026–27 on kaksi perusopetusryhmää vähemmän, kuin edellisenä lukuvuotena.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Perusopetuksen osalta 1.8.2025 on tullut voimaan useita lakimuutoksia, joilla on vaikutusta esi-, perus- ja lukio-opetuksen järjestämiseen ja talouteen. Talouden näkökulmasta muutokset tulevat täysimääräisesti voimaan vuoden 2026 aikana. Lakimuutoksilla on mm. lisätty oppilaan saaman opetuksen määrää, muutettu oppimisen tuen rakenteita ja lisätty lainsäädäntöön koulutuksen järjestäjää sitovia mitoitusterusteita.

Vapaa-aikapalveluiden keskeiset muutokset

Vuonna 2023 käynnistyneen työikäisten liikunta- ja hyvinvointineuvonnan piirissä on nykyresurssien mukainen maksimi asiakasmäärä. Toimintaa pyritään kehittämään ryhmämuotoisen toiminnan osalta ja vuoden 2026 aikana käynnistetään pilotti potilastietojärjestelmän kirjaamisoikeuden osalta. Pyrkimyksenä on tiivistää kunnan ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä. Pidemmän aikajakson tavoitteena on perheille suunnatun hyvinvointineuvonnan käynnistäminen osana vanhemmuuden tuen toimenpiteitä.

Nuorisopalveluissa koulu-, oppilaitos- ja talonnuorisotyötä sekä nuorten osallisuutta pyritään edelleen vahvistamaan. Ryhmätoimintaa ja palveluohjausta kohdennetaan niitä tarvitseville ja yhteistyötä Ankkuritoiminnassa ja festaripakkamallissa kehitetään. Etsivän nuorisotyön aluekoordinaatio lisää etsivä nuorisotyön yhteistyömuotoja, Wörtti-hankkeen kautta kehitetään moniammatillista yhteistyötä II-asteen oppilaitosten, nuorisotyön ja hyvinvointialueen

toimijoiden kanssa ja Ahmon koulunuorisotyöhanke tukee uuden koulun yhteisöllisyyttä ja nuorten kasvua.

Vapaa-aikapalveluissa jatketaan yhteistyötä ja kumppanuuksia eri toimijoiden kanssa. Ahmon kulttuurinen monitoimisali, Salmi-sali sekä Siilinlahden koulun uudet tilat mahdollistavat monialaisen tapahtumatuotannon ja kuntalaisia palvelevan yhteiskäytön koulujen kanssa. Yhteistyössä toteutettavien tapahtumien ja palveluiden ohella säännöllisesti kokoontuvilla järjestö- ja toimijafoorumeilla pyritään mahdollistamaan yhteistyön edelleen kehittyminen ja avoin vuoropuhelu. Vapaa-aikapalveluissa kehitetään kuntalaisia osallistavia työmuotoja ja palveluiden saavutettavuutta tuetaan mm. sähköisten palveluiden lisäämisen avulla.

Vapaa-aikapalveluiden talousarvio sisältää vuoden 2025 suuruisen määrärahan liikunta-, nuoriso- ja kulttuurijärjestöjen toiminnan tukemiseen.

Kansalaisopisto keskittyy 2026 uusien Ahmon ja Siilinlahden koulujen tilojen yhteiskäytön sujuvuuden varmistamiseen kansalaisopiston iltakäytön osalta. Oppilaitosten välisen yhteistyön tiivistäminen ja Siilinjärven yritysten kanssa yhteistyön virittäminen ovat myös tavoitteina tuleville vuosille.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen

Sisäilmaongelmat ovat olleet pitkään jatkunut haaste sivistyspalveluissa. Tältä osin tilanteeseen on saatu merkittävää parannusta vuoden 2026 alussa, kun Ahmon koulukeskuksen I vaihe ja uusi Siilinlahden koulu otettiin käyttöön. Vuoden 2026 aikana on jatkettu Suininlahden koulun rakentamishankkeen edistämistä.

Tavoitteet 2022–2026

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2026</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Vastuutaho</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
KETTERÄ KEHITTÄJÄ			
1.1 Palveluverkko vastaa kuntalaisten tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Palveluverkon ajantasaisuuden seuranta ja vastaavuus tulevaisuuden tarpeisiin huomioiden palveluverkon saavutettavuus. Yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen kuntien raja-alueilla. Asiakkaiden arviointikyselyissä keskiarvo vähintään 3, jos käytössä on 4 portainen asteikko. Vastaava taso, mikäli käytössä jokin muu asteikko Vapaa-aikapalveluiden digitalisaation edistäminen,	Opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut Kansalaisopisto Vapaa-aikapalvelut	Varhaiskasvatuksen palveluverkko tarkastellaan ja sopeutetaan tarpeen mukaan. Kouluverkkotarkastelu Kuopion kanssa aloitettu. Vakan asiakaskyselyn keskiarvo 3,65. Kansalaisopiston kurssipalautteiden yleisarvio 4,54 (asteikko 1-5)

VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET			
Valtuustokauden tavoite 2022–2026	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
	tavoitteena käytön lisääntyminen.		Uuden tilavarausjärjestelmän hankintapäätös tehty.
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Tarvetta vastaava liikuntapaikka-verkosto ja lähiliikuntapaikkojen kehittäminen Monipuoliset ja kuntalaisten tarpeita vastaavat kirjasto- ja kulttuuripalvelut Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön ja yhteistyön kehittäminen	Vapaa-aikapalvelut ks. tulosalueen kohdalta Nuorisotoimi yhteistyössä HVA Opetuspalvelut	Rantabulevardi -hanke käynnistynyt. Oppilaitosnuorisotyötä laajennetaan hankerahoituksen turvin toiselle asteelle.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Oppimisen tuen uudet toimintamallit otetaan käyttöön täysimääräisesti Varmistetaan oppivelvollisuuden täysimääräinen toteutuminen Nykyisen oppimiskäsityksen mukaiset oppimisympäristöt kaikissa kouluissa ja varhaiskasvatuksessa	Opetuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut	Oppimisen tuen uudistus toteutunut suunnitellusti. Koulupaikkamääräyksiä ei ole annettu alkuvuonna 2026. Kaikki perusopetuksen päättäneet saaneet päättötodistuksen keväällä 2026. Varhaiskasvatuksessa oppimisympäristöjä muokataan säännöllisesti. Uusien koulujen kalustaminen ja suunnittelu.

Valtuustokauden tavoite 2022–2026	VALTUUSTON SITOVAT TAVOITTEET		
	Tavoite ja -taso	Vastuutaho	TOTEUTUMINEN
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Kaikki yksiköt toimivat sisäilmaltaan turvallisissa toimitiloissa viimeistään vuonna 2028	Opetuspalvelut, kansalaisopisto, kirjasto	Ahmon koulukeskuksen I vaiheen ja Siilinlahden koulun käyttöönotto. Suininlahden koulun rakentamishankkeen suunnittelu.

Tavoitteiden riskiarviot

Pätevän henkilöstön saatavuus on haaste tietyssä tehtävissä. Mikäli ei saada rekrytoitua kelpoista henkilöstöä, voi tällä olla vaikutusta palvelun laatuun. Palvelualueen useissa toimitiloissa on sisäilmaongelmia. Näistä tiloista toiminta on siirretty pääsääntöisesti muihin tiloihin. Osassa ongelmallisia tiloja toiminta kuitenkin vielä jatkuu. Käytössä olevat resurssit vs. palveluntarve ja niiden yhteensovittaminen. HVA:n rekrytointivaikeudet voivat heijastua lasten ja nuorten hyvinvointiin.

TOTEUTUMINEN:

Kaikkiin avoinna olleisiin tehtäviin on saatu rekrytoitua kelpoiset henkilöt.

Uusia sisäilmaongelmia ei ole ilmentynyt.

Käytössä olevilla resursseilla on pystytty lähestulkoon toteuttamaan lakisääteinen mitoitus opetuspalveluissa. Joissakin perusopetuksen ryhmissä liika oppilaita lainsäädäntöön nähden.

HVA:n koulupsykologien tilanne on parantunut.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän talousarviossa arvioitua enemmän. Toimintatuotot ylittivät opetus-, varhaiskasvatus ja nuoriso- ja kulttuuripalveluissa. Arvioitua paremmin on kertynyt mm. hankeavustuksia, päivähoidon asiakasmaksutuottoja sekä muita myyntituottoja (opetuspalveluiden henkilöstön vuokraus HVA:lle, huutokauppatuotot). Osittain toimintatuottojen ylittyminen aiheuttaa myös menojen ylitystä (hankekulut, henkilöstön vuokraus HVA:lle).

Toimintamenojen osalta merkittävin ylitys tapahtuu opetuspalveluissa ja vähäisemmässä määrin varhaiskasvatuspalveluissa. Merkittävimmin ylittävät henkilöstökulut (mm. sijaiskulut, lukion arvioitua suurempi opiskelijamäärä). Lisäksi ylitystä on aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa, koska uusien koulujen energian tarve (sähkö ja lämmitys) on ollut arvioitua suurempi. Kylmä alkutalvi on lisännyt muidenkin kohteiden energian kulutusta. Vuokrakuluissa ylitystä aiheuttaa leasing-kohteiden kohonnut korkotaso. Alittumista tapahtuu palvelunostoissa (vakan palveluseteli) ja avustuksissa (IP-toiminnan avustukset, lasten kotihoidon tuki).

Kokonaisuudessaan toimintakate ylittyy noin 0,7 milj.€.

Kesäkuu2026 SIVISTYSPALVELUT

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2025	TA 2026	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	1 980	1 840	8 %	3 007	2 704	2 989	286	3 959
Henkilöstökulut	-16 823	-16 218	4 %	-30 969	-31 399	-32 240	-841	-33 645
Palvelujen ostot	-3 536	-3 563	-1 %	-7 145	-7 121	-6 947	174	-7 073
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-910	-661	38 %	-1 303	-1 363	-1 566	-203	-1 821
Avustukset	-446	-475	-6 %	-954	-946	-887	59	-893
Muut toimintakulut	-3 352	-2 514	33 %	-5 010	-6 379	-6 545	-167	-6 704
TOIMINTAKULUT	-25 068	-23 432	7 %	-45 382	-47 208	-48 185	-977	-50 135
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-23 088	-21 591	7 %	-42 374	-44 505	-45 196	-691	-46 176
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	0	190 %	-1	0	0	0	-2
VUOSIKATE	-23 089	-21 592	7 %	-42 375	-44 505	-45 196	-691	-46 177
Poistot ja arvonalentumiset	-470	-269	74 %	-468	-939	-939	0	-939
Sisäiset tuotot	0	0	0 %	37	43	43	0	0
Sisäiset kulut	-6 282	-6 871	-9 %	-13 582	-12 852	-12 852	0	-12 564
TILIKAUDEN TULOS	-29 840	-28 732	4 %	-56 388	-58 253	-58 944	-691	-59 680

Opetuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: sivistysjohtaja Antti Jokikokko

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen keskeisenä tavoitteena on luoda mahdollisuudet hyvään oppimiseen ja itsensä elinikäiseen kehittämiseen. Perusopetus ja lukiokoulutus tarjoavat lapselle ja nuorelle mahdollisuuden suorittaa oppivelvollisuus ja kehittää itseään.

Sisäilmaongelmien ratkaiseminen ja modernit oppimisympäristöt

Koulujen sisäilmaongelmien ratkaiseminen on yksi osa parantaa palvelun laatua ja lisätä kunnan houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinpaikkana. Ahmon koulukeskuksen I vaihe ja Siilinlahden koulu on otettu käyttöön vuoden 2026 aikana. Ahmon koulukeskuksen osalta II vaiheen työt aloitettu alkuvuodesta 2026.

Vuoden 2026 aikana on jatkettu Suininlahden koulun rakennushankkeen hankesuunnitelman laatimista sekä aloitettu rakentajan kilpailutus. Varsinainen rakentaminen voidaan aloittaa vuoden 2027 aikana.

Yksi keino varmistaa hyvän oppimisen edellytykset on muuntuvat oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta. Oppimisympäristöjen kehittämistä tehdään ennen kaikkea siinä yhteydessä, kun suunnitellaan ja otetaan käyttöön uusia tiloja. Alkuvuoden 2026 aikana on saatettu loppuun Ahmon koulukeskuksen ja Siilinlahden koulun kalustohankinnat. Lisäksi on uusittu koulujen vanhenevaa kalustoa. Investointiossa sisältää määrärahan koulujen vanhenevan kaluston uusimiseen.

Lakimuutosten vaikutus toimintaan ja talouteen

Perusopetuksessa annettavan opetuksen vähimmäistuntimäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Asetusta on muutettu 1.8.2025 alkaen lisäämällä alakoulun äidinkielen ja matematiikan tuntimäärää. Koska muutos on tullut voimaan vasta 1.8.2025, täysimääräiset kustannusvaikutukset näkyvät vasta vuonna 2026.

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppimisen tukea on muutettu lainsäädännön muutoksella, joka on tullut osittain voimaan 1.8.2025 ja muutos on kokonaisuudessaan voimassa 1.9.2026 lähtien. Kyseessä on iso muutos, joka muuttaa oppimisen tuen käytänteet ja rakenteet (ks. tarkemmin alla).

Oppilasmäärän kehitys ja sen vaikutus talouteen

Alhaisen syntyvyyden takia perusopetuksen oppilasmäärä laski noin 30 oppilaalla lukuvuodesta 2024–2025 lukuvuoteen 2025–2026. Syksyllä 2026 oppilaita on noin 70 oppilasta vähemmän, kuin syksyllä 2025. Oppilasmäärän lasku on ollut voimakkaampaa, mitä arvioitiin talousarviossa. Oppilasmäärän arviointiin tuo haastetta muuttoliike, joka on perusopetusikäisten osalta välillä positiivista ja välillä negatiivista. Oppilasmäärän pienentyessä on vähennetty perusopetuksen yleisopetuksen opetusryhmiä. Lukuvuotena 2025-26 oli yksi yleisopetuksen ryhmä vähemmän, kuin edellisenä lukuvuotena ja syksyllä 2026 lukumäärä pienenee kahdella.

Kuopion kaupunki ja seudun muut kunnat (Lapinlahti, Leppävirta, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tuusniemi) ovat laatineet vuonna 2025 yhteistyössä selvityksen alueen palveluverkostosta opetuspalveluiden ja varhaiskasvatuspalveluiden osalta. Selvityksessä on tarkasteltu ennen kaikkea kuntien raja-alueita. Lasten määrän väheneminen uhkaa näiden raja-alueiden pieniä kouluja ja päiväkoteja. Vuoden 2026 aikana Siilinjärven kunta ja Kuopion kaupunki ovat jatkaneet selvityksen pohjalta tarkastelua Kuuslahti-Pajulahti ja Toivala-Ranta-Toivala alueen yhteistyön mahdollisuuksista.

Lukion opiskelijamäärä on kääntynyt kasvuun. Opiskelijamäärän kasvattamiseksi on tehty lukiossa suunnitelmallista työtä ja tämä työ on tuottanut tulosta. Syksyllä 2024 lukiolaisia oli 221 opiskelijaa ja syksyllä 2026 opiskelijoita on yli 300. Talousarviossa oli varauduttu lukion opiskelijamäärän vähäiseen kasvamiseen. Ennustettua suurempi opiskelijamäärän kasvu aiheuttaa talousarvioylitystä, koska opetusta annetaan talousarviossa arvioitua enemmän.

Oppimisen tuki

Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppimisen tukea on uudistettu lakimuutoksilla, jotka ovat tulleet osin voimaan 1.8.2025. Kokonaisuudessaan muutokset ovat voimassa 1.9.2026 lähtien.

Uudistuksen keskeisimpiä muutoksia ovat perusopetuksen kolmiportaisen tuen (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) poistuminen, painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisevään ja ryhmäkohtaiseen tukeen, sekä vahva panostus opettajien yhteistyöhön ja oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin. Uudistus korostaa inklusiivisia periaatteita ja oppilaan oikeutta kuulua omaan ryhmäänsä. Uudistus vahvistaa oppilaan oikeutta saada varhaista, oman ryhmän sisällä tapahtuvaa tukea, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Mikäli nämä ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittävät, oppilaalle on annettava oppilaskohtaisia tukitoimia. Viimeisenä vaiheena oppimisen tuen uudistusta, tulee voimaan ns. pidennetyn oppivelvollisuuden lainsäädäntö 1.9.2026 alkaen. Vuoden 2026 aikana on valmistauduttu tähän muutokseen. Lukion osalta uudistuksella lisättiin erityisopettajan antama oppimisen tuki opiskelijan oikeudeksi tarpeen vaatiessa

Kevättalvesta 2026 valmistui Pohjois-Savon hyvinvointialueen asumis- ja tilapäishoidon yksikkö Siilinjärvelle (Kirsikka). Yksikössä on 14 ympärivuorokautista asumispaikkaa vammaisille lapsille ja nuorille (7 pitkäaikaista asumisen paikkaa ja 7 tilapäishoidon paikkaa). Asiakkaat yksikköön tulevat kaikkialta Pohjois-Savosta. Siilinjärven kunta vastaa yksikössä pitkäaikaisessa hoidossa olevien lasten ja nuorten perusopetuksesta. Siilinjärven koululle perustettiin Kirsikan lapsia varten uusi vaativan erityisen tuen luokka. Koska kyseessä on vammaiset lapset ja nuoret, edellyttää tämä vahvaa henkilöstön resurssointia opetukseen. Talousarvio sisältää ko. yksikköön palkkamäärärahan yhdelle opettajalle ja kuudelle koulunkäynnin ohjaajalle.

Muut keskeiset talouden muutokset

Vuokra-, sähkö- ja lämmityskustannukset ovat kasvaneet uusien koulurakennusten valmistumisen seurauksena. Uusien rakennusten energian kulutus on ollut talousarviossa arvioitua suurempaa, osaltaan tähän vaikutti kylmä alkutalvi. Näin ollen energiakustannukset ylittävät talousarvion.

Koulukiusaamisen ehkäisy ja siihen puuttuminen

Kevään 2025 kouluterveyskyselyn mukaan koulukiusaamisen yleisyydessä on tapahtunut kaksi jokoista kehitystä. Oppilaiden määrä, jotka eivät ole kokeneet kiusaamista on kasvanut, mutta

toisaalta viikoittaista kiusaamista kokeneiden oppilaiden määrä on myös kasvanut. Vastaava kehitys on havaittavissa koko Pohjois-Savossa. Kiusaamisilmiö näyttää nyt keskittyvän aikaisempaa pienempään oppilasjoukkoon, mutta näiden oppilaiden osalta se on lähes jatkuvaa. Haasteena on edelleen se, että kaikki kiusaaminen ei tule koulun aikuisten tietoon. Kouluilla on käytössä mm. matalan kynnyksen nimettömiä ilmoituskanavia. Vuoden 2026 aikana koulut ovat tehneet tiivistä yhteistyötä poliisin Ankkuri-ryhmän kanssa vakavimpien ja pitkäkestoisten kiusaamistapausten selvittelyssä.

Siilinjärvellä on kuntakohtainen malli, jota käytetään kiusaamistapausten selvittelyssä. Koulujen henkilöstövaihdosten yhteydessä on huolehdittu siitä, että myös uudet opettajat ovat tietoisia käytetyistä menetelmistä.

Kiusaamisen ehkäisyssä oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen on keskeistä, sillä vahvat tunne- ja vuorovaikutustaidot vähentävät kiusaamista ja tukevat sekä kiusattuja että kiusaajia. Ennaltaehkäisevä työ vahvistaa turvallisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta kouluissa ja muissa oppimisympäristöissä. Tämä tapahtuu opettamalla lapsille ja nuorille tunnetaitoja, kuten tunteiden tunnistamista ja hallintaa, sekä vuorovaikutustaitoja, kuten empatiaa ja rakentavaa keskustelua. Kaikissa perusopetuksen kouluissa on käytössä menetelmiä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamiseen (esim. turvataitoreppu, hyvän mielen taitomerkki).

Tavoitteet 2022-2026

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2026</i>	<i>Toimenpiteet 2026</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Toteutuminen</i>
Oikein mitoitettu ja alueellisesti kattava kouluverkko, joka vastaa laadullisesti kuntalaisten tarpeita	Selvittää yhteistyön mahdollisuudet Kuopion kanssa Kuuslahti-Pajulahti ja Toivala-Ranta-Toivala osalta. Koulukohtaisten oppilasmäärien muutosten hallinta, henkilöstöresurssien sopeuttaminen muutokseen, oppilasennusteiden päivittäminen.	Selvitystyö on toteutettu. Tarkistaminen tehty. Henkilöstöresurssi, kouluverkko ja koulujen tilat vastaavat oppilasmäärää ja -ennusteita.	Alkuvuoden aikana on käyty Kuopion kanssa alustavaa keskustelua. Ko. alueet eivät ole Kuopion aikataulutuksessa kiireellisimpien joukossa, joten varsinaista selvitystyötä ei ole vielä aloitettu. Koulujen oppilasmäärän vähentyminen on huomioitu sivistyslautakunnan tuntikehyspäätöksessä. Opettajien määrän vähennys on toteutettu luonnollisen poistuman kautta. Toistaiseksi oppilasmäärän väheneminen ei ole aiheuttanut koulutiloihin merkittävää vajaa käyttöä.
Oppimisen tuen uudistus	Ottaa käyttöön tuen uudet mallit, oppilaskohtaisten	Ryhmämuotoisen tuen määrä vähintään	Lukuvuonna 2025-26 ryhmämuotoista tukea on annettu

<i>Tavoitteet 2022–2026</i>	<i>Toimenpiteet 2026</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>Toteutuminen</i>
	tukitoimien päätösten tekeminen siirtymäajan puitteissa, henkilöstön kouluttaminen.	lakisääteisen mitoituksen mukainen. Päätökset oppilaskohtaisista tukitoimista tehty siirtymäajan kuluessa. Koko perusopetuksen henkilöstö osallistunut koulutukseen.	lakisääteisen mitoituksen mukaisesti. Lukuvuonna 2025-26 tehty yli 300 oppilaskohtaisen tuen päätöstä. Koulutusta järjestetty koko henkilöstölle.
Oppivelvollisuuden toteutuminen osana ennaltaehkäisevää työtä	Koulupudokkuuden ehkäisy, varmistetaan, että kaikki suorittavat oppivelvollisuuden	Kaikki oppilaat suorittavat perusopetuksen. Koulupaikka-määräyksiä ei tarvitse antaa.	Keväällä -26 kukaan perusopetuksen päättänyt ei jäänyt ilman päättötodistusta. Alkuvuonna 2026 ei ole ollut tarve antaa koulupaikkamääräyksiä.
Koulukiusaamiseen puuttumisen tehostaminen ja kiusaamisen ennaltaehkäisy	Huolehditaan, että henkilöstön vaihtuessa uudet opettajat perehdytetään koulun käytänteisiin. Pyritään madaltamaan oppilaan kynnystä kertoa kiusaamisesta. Kaikilla kouluilla käytössä jokin menetelmä (esim. hyvän mielen taitomerkki, turvataitoreppu) tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksessa.	Koulukiusaamisen yleisyys vähenee.	Ks. yllä oleva selvitys. Kevään 2025 kouluterveyskyselyn mukaan koulukiusaamisen yleisyydessä on tapahtunut kaksi jakoista kehitystä. Oppilaiden määrä, jotka eivät ole kokeneet kiusaamista on kasvanut, mutta toisaalta viikoittaista kiusaamista kokeneiden oppilaiden määrä on myös kasvanut.
Sisäilmahankkeiden toteuttaminen	Ahmon koulukeskuksen II vaiheen rakentaminen. Suininlahden koulun hankesuunnitelma. Urakoitsijan valinta.	Hankkeen eteneminen suunnitellussa aikataulussa. Suininlahden koulun hankesuunnitelma valmis vuoden 2026 aikana.	II vaihe on edennyt suunnitellusti. Hanke edennyt suunnitellusti ja nyt kilpailutusvaiheessa.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän talousarviossa arvioitua enemmän. Tämä johtuu ennen kaikkea HVA:n maksamista opiskeluhuollon tilojen vuokrista, myyntituotoista (kaluston huutokauppa, työntekijöiden vuokraus HVA:lle) ja hanketuloista. Osittain toimintatuottojen ylitykset aiheuttavat toimintamenojen ylitystä (esim. henkilöstön vuokraus HVA:lle, hanketulot).

Toimintamenojen osalta merkittävimmin ylittyvät henkilöstökulut. Henkilöstökulujen ylitys johtuu seuraavista syistä: lukion opiskelijamäärän ennakoitua suurempi kasvu, sijaisten tarve, henkilöstön vuokraus HVA:lle, IP-toiminta toteutetaan arvioitua enemmän omana toimintana. Sähkön ja lämmön ostaminen ylittää myös talousarvion. Tämä johtuu kylmästä alkutalvesta ja uusista rakennuksista, joiden energiakulutusta on ollut vaikea arvioida. Toteutunut kulutus on ollut suurempaa, mitä talousarviota laadittaessa on arvioitu.

Palvelujen ostot ylittyvät. Ylitys johtuu siitä, että uuden vammaisopetuksen luokan ohjaaja kustannukset on budjetoitu henkilöstökuluihin, mutta ohjaajapalvelut hankitaan osin ostopalveluina hyvinvointialueelta. Lisäksi palvelun ostoissa ylittyvät muilta koulutuksenjärjestäjiltä ostettavat opetuspalvelut.

Vuokrien ylittyminen johtuu leasing-vuokrien korkotason muutoksista.

Avustukset alittavat talousarvion, koska IP-toimintaa hankintaa syksyllä 2026 arvioitua vähemmän ulkopuolisena palveluna.

Kesäkuu2026 Opetuspalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2025	TA 2026	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	972	972	0 %	1 564	1 436	1 639	203	1 943
Henkilöstökulut	-10 102	-9 607	5 %	-18 471	-18 953	-19 372	-419	-20 203
Palvelujen ostot	-1 204	-974	24 %	-2 265	-2 381	-2 599	-219	-2 407
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-648	-408	59 %	-798	-842	-1 054	-212	-1 297
Avustukset	-65	-78	-17 %	-147	-140	-105	35	-130
Muut toimintakulut	-2 407	-1 626	48 %	-3 285	-4 507	-4 673	-167	-4 815
TOIMINTAKULUT	-14 426	-12 694	14 %	-24 966	-26 822	-27 803	-981	-28 852
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-13 454	-11 721	15 %	-23 401	-25 386	-26 164	-779	-26 909
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	3 729 %	0	0	0	0	-1
VUOSIKATE	-13 455	-11 721	15 %	-23 401	-25 386	-26 164	-779	-26 910
Poistot ja arvonalentumiset	-258	-41	526 %	-75	-517	-517	0	-517
Sisäiset tuotot	0	0	0 %	1	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-3 596	-4 060	-11 %	-8 171	-7 487	-7 487	0	-7 191
TILIKAUDEN TULOS	-17 309	-15 822	9 %	-31 647	-33 389	-34 168	-779	-34 617

Varhaiskasvatuspalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: varhaiskasvatusjohtaja Sinikka Hyvärinen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä laskee edelleen, koska kouluun lähtevän esiopetusikäluokan tilalle tulee aina pienempi syntyneiden ikäluokka. Tämä jatkuu vielä pari vuotta, sen jälkeen kaikki ikäluokat ovat jo reilusti alle 200 lapsen. Varhaiskasvatuksen kysyntää on kuitenkin vaikea ennustaa luotettavasti, koska työllisyys, opiskelijat ja erityisesti lapsiperheiden muuttoliike tuovat siihen muutoksia. Lisäksi asiakasmaksuun aikaisemmin tehty alennus vaikuttaa siihen, että perheet käyttävät varhaiskasvatuspalveluja entistä enemmän. Siilinjärvellä varhaiskasvatuksen palveluja käyttää noin 88 % 1–6-vuotiaiden ikäluokasta, luku on koko Suomen keskiarvoa huomattavasti korkeampi.

Asiakasmaksutuotot pienenevät asiakasmäärien vähentyessä, lisäksi yleensä jokavuotinen asiakasmaksujen valtakunnallinen uudistus laskee tulokertymää, koska maksujen tuloajoja nostetaan indeksisidonnaisesti ja entistä useampi perhe saa maksuttoman varhaiskasvatuksen. Vuoden 2026 osalta näytettäisiin kuitenkin pysyvän asiakasmaksutuloissa suunnilleen samalla tasolla kuin vuonna 2025.

Elokuussa 2022 varhaiskasvatuslain päivityksessä määriteltiin lapsen kolmitasoinen tuki esi- ja perusopetusta mukaillen. Esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppimisen tukea on uudistettu lakimuutoksilla, jotka tulivat voimaan 1.8.2025. Lukuvuosi 2025–26 on siirtymäaika, jonka aikana mm. tehdään esiopetuksessa uudet lapsikohtaisten tukitoimien päätökset.

Esiopetuksen tuen uudistuksen keskeisimpiä muutoksia ovat olleet kolmiportaisen tuen (yleinen, tehostettu ja erityinen tuki) poistuminen, painopisteen siirtyminen ennaltaehkäisevään ja ryhmäkohtaiseen tukeen, sekä vahva panostus henkilöstön yhteistyöhön ja opetusjärjestelyihin. Uudistus korostaa inklusiivisia periaatteita ja lapsen oikeutta kuulua omaan ryhmäänsä. Uudistus vahvistaa lapsen oikeutta saada varhaista, oman ryhmän sisällä tapahtuvaa tukea, kuten yleistä tukiopetusta, opetuskielen tukiopetusta ja erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä. Mikäli nämä ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät ole riittävät, lapselle on annettava lapsikohtaisia tukitoimia. Muutoksen onnistunut toteuttaminen on vaatinut henkilöstön perehdyttämistä ja kouluttamista uusiin toimintamalleihin.

Koska tuki painottuu ryhmäkohtaiseen ja opetusjärjestelyjen tukeen niin tuen lainmukainen toteuttaminen voi tarkoittaa edelleen vuodelle 2026 lisähenkilöstöä tai määräaikaista ryhmäkoon pienennystä niissä lapsiryhmissä, joissa on esim. useita tuen lapsia.

Omassa kodissa työskenteleviä perhepäivähoitajia on 7. Varahoidossa päiväkodeissa työskentelee kolme perhepäivähoitajaa. Silloin kun varalapsia ei ole, perhepäivähoitajat ovat ryhmäavustajina tai lastenhoitajina päiväkodin lapsiryhmissä.

Yksityiset päiväkodit jatkavat entisillä toimipisteillä ja lapsiryhmillä. Palvelusetelikuluihin arvioidaan kuitenkin tulevan pienennystä, johtuen yksityistenkin päiväkotien lapsimäärien putoamisesta. Säästöä arvellaan saatavan 400 000 euroa.

Yksityistä perhepäivähoitoa tuetaan lakisääteisellä yksityisen hoidon tuella ja harkinnanvaraisella kuntalisällä tai palvelusetelillä. Kunnassa työskentelee kaksi yksityistä perhepäivähoitajaa yksityisen hoidon tuella ja viisi perhepäivähoitajaa palvelusetelillä. Lisäksi kunnassa on yksi yksityinen ryhmäperhepäiväkoti palvelusetelillä.

Yksityisen varhaiskasvatuksen hoitopäivän hinta on tilinpäätöksestä 2024 laskettuna 75 €/hoitopäivä ja kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 85 €/hoitopäivä. Kunnallisen varhaiskasvatuksen hinta sisältää myös vuorohoidon.

Varhaiskasvatuksen asiakkaiden ja henkilöstön käytössä olevien ohjelmistojen uudistuksia jatketaan vuoden 2026 aikana. Tavoitteena on entistä helpommat sekä asiakas- ja henkilöstöystävällisemmät käyttöliittymät sekä toimivat prosessit.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on painotusalueena 2026–2027 toiminnan arviointi ja vuorovaikutuksen kehittäminen kaikilla tasoilla. Ryhmien ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmissa painotetaan lisäksi leikkiä, toimintakulttuuria ja arjen pedagogiikkaa. Varhaiskasvatuksen laadunarvioinnissa henkilöstön osalta on käytössä valtakunnallista Valssi-arviointijärjestelmää, jossa aiheena on tänä vuonna vuorovaikutus. Valssiarviointijärjestelmän toteutuksessa jokaiselle ryhmälle ja yksikölle mietitään 1- 2 kehittämiskohdetta ja niiden toteutumista arvioidaan toimintakauden kuluessa.

Tavoitteet 2022–2026

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2026</i>	<i>Toimenpiteet 2026</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Päiväkotitoiminta – ja perhepäivähoitopaikkojen saatavuus vastaa lapsiperheiden tarpeita laadullisesti, alueellisesti ja määrällisesti	Varhaiskasvatuksen palveluverkko-selvityksen päivittäminen Asiakaskyselyjen toteuttaminen Yksityisen ja kunnallisen palvelutuotannon suhdelukujen vertailu, niin että molempia on tarjolla riittävästi	Asiakaskyselyissä saatavuuteen ja toimintamuotoihin liittyvien vastausten keskiarvo vähintään 3,4 Yksityinen 27 % ja kunnallinen 73 %	Palveluverkkoa on sopeutettu tarpeen mukaan Koko kyselyn keskiarvo oli 3,65 Yksityinen 25 % ja kunnallinen 75 %
Varhaiskasvatuspalvelujen sähköinen asiointi toimii kaikilla tasoilla (asiakkaat, henkilöstö)	Ohjelmistopäivitys vuonna 2024	100 % asiakkaista käyttää sähköisiä palveluja	99,6 % käyttää sähköisiä palveluja

<i>Tavoitteet 2022–2026</i>	<i>Toimenpiteet 2026</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Varhaiskasvatuksen tuen mallien kehittäminen	VakaTuki hankkeessa mallinnettujen uusien toimintamallien edelleen kehittäminen Tuen prosessit saadaan toimiviksi Perheiden voimavarojen tukeminen	Hankkeessa syntyneet toimintamallit jäävät pysyviksi Jokainen lapsi on saanut tarvitsemansa tuen Perheitä yli 30 vuodessa / sosionomi	Tuen mallit on jalkautettu kentälle ja ne ovat käytössä erityisopettajien ja perheohjaajien tuella. Keväällä 2026 on tehty annetusta tuesta 31 hallintopäätöstä. Tukea annetaan myös yleisenä ja ryhmäkohtaisena tukena ilman erillisiä hallintopäätöksiä Kesäkuun loppuun mennessä perheitä 15/perheohjaaja
Oppimisympäristön kehittäminen	Kansallisessa laadunarviointijärjestelmä Valssissa keskitytään oppimisympäristöjen ja leikin arviointiin	Uudistamisessa edetään valtuuston hyväksymän suunnitelman mukaisesti	Valssikyselyt tehty vuosikellon mukaisesti ja kehittämiskohteita viety käytäntöön keväällä ja niitä jatketaan syksyllä
Lasten tunne – ja vuorovaikutustaitojen vahvistuminen	Henkilöstön kouluttautuminen ko. aiheeseen	Henkilöstön osaaminen vahvistuu ja tietoa jaetaan koko varhaiskasvatukseen	Koulutuksia ollut yksi yhteinen koulutus koko henkilöstölle keväällä 2026

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän budjetoitua enemmän. Tämä johtuu myytyjen palvelujen suuremmasta määrästä (lähinnä toisten kuntien sijoittamia lapsia, jotka tarvitsevat varhaiskasvatusta) sekä asiakasmaksutulojen suuremmasta kertymästä.

Toimintakulujen osalta merkittävimmin ylittyvät henkilöstökulut. Henkilöstökulujen ylityksen syyt: sijaisten tarve (sairaslomat, perhevapaat sekä vuosilomat) sekä lapsiryhmien lisähenkilötarpeet ryhmien vaativuuden vuoksi.

Asiakaspalvelujen ostot alittuvat, koska palvelusetelikulut jäävät alle talousarvion, johtuen yksityisten päiväkotien lasten määrän vähenemisestä. Palveluseteleitä on siis myönnetty vähemmän. Aineet, tavarat ja tarvikkeet sekä avustuksen kotitalouksille näyttäisivät jäävän hieman alle talousarvion.

Kesäkuu2026 Varhaiskasvatuspalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2025	TA 2026	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	463	499	-7 %	883	732	778	47	926
Henkilöstökulut	-5 364	-5 320	1 %	-10 035	-9 852	-10 272	-420	-10 727
Palvelujen ostot	-2 012	-2 214	-9 %	-4 170	-3 999	-3 619	380	-4 024
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-76	-84	-9 %	-156	-166	-153	13	-153
Avustukset	-353	-360	-2 %	-726	-726	-702	24	-706
Muut toimintakulut	-618	-627	-1 %	-1 245	-1 270	-1 270	0	-1 236
TOIMINTAKULUT	-8 423	-8 605	-2 %	-16 331	-16 013	-16 016	-4	-16 847
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-7 960	-8 106	-2 %	-15 448	-15 281	-15 238	43	-15 920
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	-100 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-7 960	-8 106	-2 %	-15 448	-15 281	-15 238	43	-15 920
Poistot ja arvonalentumiset	-46	-52	-12 %	-84	-91	-91	0	-91
Sisäiset tuotot	0	0	0 %	1	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-2 092	-2 100	0 %	-4 073	-4 063	-4 063	0	-4 183
TILIKAUDEN TULOS	-10 097	-10 258	-2 %	-19 603	-19 435	-19 392	43	-20 195

Kansalaisopisto

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: rehtori Anita Heino

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Kansalaisopistotoiminta edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja kestävän elämäntavan muutoksen aikaansaamista yhteiskunnassa. Kansalaisopisto on yksi kunnan vetovoimaa ja hyvinvointia lisäävistä vapaa-aikapalveluiden toteuttajista.

Tutkimustulosten mukaan kansalaisopisto tuottaa opiskelijalle opittujen asioiden lisäksi laajempiakin hyötyjä, kuten luovuutta, hyvinvointia, itseluottamusta, uutta arkeen tai työhön liittyvää osaamista ja ystävyyssuhteita. Toiminnalla on tutkitusti elämänlaatua parantava vaikutus myös ekososiaalisen sivistyksen näkökulmasta. Epävakaan maailmantilanteen aikana on tärkeää huolehtia eri-ikäisten kansalaisten mielenterveydestä, yhteisöllisyyden edistämisestä ja yksinäisyyden ehkäisemisestä. Kansalaisopistoihin suunnatut koulutusinvestoinnit palautuvat rahassakin mitattuina kuntaan moninkertaisina takaisin.

Siilinjärven kunnan toiminta-ajatuksena on toimia ketteränä kehittäjänä kuntalaisille tarjottavissa palveluissa, turvata hyvinvoivaa arkea ja edistää elinvoimaista ympäristöä. Kansalaisopiston kurssitarjonnalla voidaan tukea kunnan strategisia päämääriä ajankohtaisella, hyvinvointia edistävällä ja saavutettavalla kurssitarjonnalla kaikenikäisille kuntalaisille.

Hankkeissa mukana olemalla kansalaisopisto kehittää sekä opettajien ammattitaitoa että uusia toimintatapoja, jotta kurssitarjonta olisi entistä laadukkaampaa. Vuosille 2023–2027 saatu Erasmus-akkreditointi antaa henkilöstölle ja nyt myös opiskelijoille mahdollisuuden kansainvälistymiseen. Tavoitteina on edistää henkilöstön osaamisen kehittämistä, eurooppalaista verkostoitumista, kulttuuriperinnön vaalimista ja vakiinnuttaa konsortiolle yhteinen hankehallintomalli.

Kansalaisopisto keskittyy 2026 uusien Ahmon ja Siilinlahden koulujen tilojen yhteiskäytön sujuvuuden varmistamiseen kansalaisopiston iltakäytön osalta. Oppilaitosten välisen yhteistyön tiivistäminen ja Siilinjärven yritysten kanssa yhteistyön virittäminen ovat myös tavoitteina tuleville vuosille.

Uusien sovellusintegraatioiden toivotaan tuovan kansalaisopiston kurssitarjonnan entistä paremmin kuntalaisten tietoisuuteen.

Kansalaisopisto kehittää talousarviovuosina seuraavia osa-alueita:

- Uudenlaisten kurssituotteiden kehittäminen ja mukana hyvinvoinnin tukemisessa
- Yritysyhteistyön ja työllisyyspalveluiden yhteistyön kehittäminen
- Digitaalisuuden laajentaminen markkinoinnissa – uudet sovellusintegraatiot
- Uuden Hellewi-ohjelman sisäänajo
- Osaamisperusteisten kurssien määrän vakiinnuttaminen
- Kaikukortin hallinnoinnin kehittäminen

Tavoitteet 2022-2026

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2026	Toimenpiteet 2026	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Sekä alueellisesti että sisällöllisesti eri-ikäluokat huomioon	1. Kansalaisopiston toimintaa	Opetuspisteiden määrä pysyy ennallaan.	29 eri toimipistettä (-3/2025)

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2026	Toimenpiteet 2026	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
ottava ja kysyntään vastaava kurssitarjonta	järjestetään koko kunnan alueella 2. Kaikkia ikäluokkia kiinnostava kurssitarjonta 3. Kurssitoiveiden kysyminen ja toteuttaminen	Alle 20-vuotiaiden, työikäisten ja yli 60-vuotiaiden määrät pysyvät tasaisina. Tarjotaan vuosittain 10 toivekurssia	Määrät saadaan vuoden lopulla. 10 toivekurssia tarjottu. Kaikki eivät kuitenkaan ole toteutuneet
Sekä opiskelijoiden että henkilöstön hyvinvointia tukevat toimintatavat	1. Hyvinvointi-kurssien järjestäminen 2. Henkilöstön täydennyskoulutus	Määrä vähintään kolme Vähintään 4 Erasmus-liikkuvuutta v. 2026	Hyvinvointikursseja yli 20. Neljä liikkuvuutta toteutunut.
Yhteistyö	1. Opistojen välinen yhteistyö 2. Kunnan työntekijöiden hyvinvoinnin tukeminen 3. Taloudellisesti heikommassa asemassa olevien pääsy kursseille helpotetaan	Kv-toimintamalli valmis viimeistään v. 2026 Etuutta käyttäneiden määrä suurempi kuin v. 2025 Kaikukorttia käyttäneiden määrä suurempi kuin 2025	Malli valmistunee suunnitellusti. Luvut saadaan vasta vuoden lopussa. Luvut saadaan vasta vuoden lopussa. Määrä on selvästi kuitenkin noussut.
Digitaalisuus	1. Verkkomaksaminen 2. Uudet sovellusintegraatit	Paperilaskujen määrän väheneminen vrt. 2025 (kpl) 2 kpl	Määrä saadaan vuoden lopussa. Toteutunut (Harrastehaku ja Omahyte)

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Toimintatuotoissa arvioidaan kurssimaksutulojen ylittyvän noin 20 000 €.

Toimintakuluissa säästynee henkilökunnan matkakorvauksista noin 6 750 €. Tämä johtuu tuntiopettajien matkakorvausten omavastuuosuuden muutoksesta, joka pienensi matkakorvauksia enemmän kuin oli ennakoitu.

Toimintakuluissa ylitystä tulee etenkin tuntipalkoissa ja niiden sivukuluissa, noin 14 000 €, koska palkoista on keskitetysti leikattu lomarahen vaihtovapaita varten, vaikka määräaikaisten tai muidenkaan opettajien työsuhteissa ei tällainen vaihto ole mahdollista.

Lisäksi lämmityskulut ylittyvät noin 2000 € ja sähkökulut noin 1400 €. Tähän johtuu Ahmon koulukeskuksen ja Siirilahden koulujen käyttöönotosta. Näiden tilojen käyttökuluja ei ole täysin ennakolta pystytty arvioimaan.

Talousarvion toteutumisen muutokset jäänevät kuitenkin noin 9 350 € ylijäämäiseksi.

Kesäkuu2026 Kansalaisopisto

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2025	TA 2026	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	240	177	35 %	253	247	267	20	481
Henkilöstökulut	-374	-385	-3 %	-707	-689	-704	-14	-749
Palvelujen ostot	-27	-48	-44 %	-68	-84	-77	7	-53
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-20	-11	80 %	-30	-36	-40	-3	-39
Avustukset	-1	0	0 %	-1	-1	-1	0	-2
Muut toimintakulut	-89	-65	36 %	-117	-164	-164	0	-177
TOIMINTAKULUT	-510	-509	0 %	-922	-975	-985	-11	-1 020
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-270	-331	-19 %	-670	-728	-719	9	-540
VUOSIKATE	-270	-331	-19 %	-670	-728	-719	9	-540
Sisäiset kulut	-99	-171	-42 %	-256	-208	-208	0	-199
TILIKAUDEN TULOS	-369	-502	-27 %	-925	-936	-927	9	-738

Kirjastopalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Jarkko Nevalainen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Siilinjärven kunnan kirjastotoimeen kuuluu pääkirjasto, Vuorelan sivukirjasto sekä kirjastoauto Pikku-Marja. Kirjastotoimen tavoitteena on lukutaidon edistäminen sekä tiedon hankinnan ja käytön mahdollistaminen. Kirjastopalvelujen avulla kuntalaisille tarjotaan mahdollisuus kirjallisuuden ja taiteen harrastamiseen sekä sivistykseen ja elinikäiseen oppimiseen. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjasto tarjoaa palveluita kaiken ikäisille. Kaikkien asiakasryhmien osalta asiakaslähtöisyys, asiakkaiden osallistaminen palveluiden kehittämiseen ja panostus hyvään asiakaspalveluun nähdään tärkeänä. Kirjastotoimi seuraa ja arvioi toimintaansa tilastoinnin, asiakaskyselyjen ja saamansa asiakaspalautteen avulla.

Vuorelan sivukirjasto toimii omatoimikirjastona arkaamuisin ja -iltaisain sekä viikonloppuisin. Jatkossa on tärkeää kehittää Vuorelan kirjaston toimivuutta ja juurruttaa omatoimikirjaston käyttöä edelleen. Vuorelan kirjaston tilojen ja toiminnan kehittämistä jatketaan resurssien puitteissa.

Pääkirjastolla on onnistuneesti muutaman viime vuoden aikana lisätty asiakkaiden omatoimisuutta ja automaation käyttöä. Henkilöstön resursseja on pystytty asiakaspalvelun lisäksi suuntaamaan tehokkaammin muuhun kirjastoammatilliseen työhön. Omatoimisuutta ja kirjastoautomaattien käyttöä pyritään edelleen tehostamaan ja kehittämään mm. Kirjastoautomaattien uusimisilla, päivittämisillä sekä käytön opastuksilla.

Valtuuston kokouksessa esitetty ja hyväksytty muutosehdotus: "Digitalisaation lisääntyessä ja palvelutarpeen muuttuessa tehdään tarkempi selvitys koko kirjastopalveluiden tuottamisesta kunnassa tulevaisuudessa. Kirjastoauto on tärkeä pienille lapsille, jotka pääsevät itsenäisesti palvelun ääreen. Nykyisen pääkirjaston sisäilmahaasteet ovat hetkenä minä hyvänsä ratkottavammamme. Auto takaisi palvelun paitsi lapsille, mutta väestörakenteen muuttuessa voisi palvelun ajatella laajenevan lisääntyvälle ikääntyvien joukolle ja taajama-alueen ulkopuolisille alueille."

Yleinen palveluiden digitalisoituminen näkyy myös kirjastopalveluissa ja kirjastotyön muuttumisessa. Digitaaliset palvelut ovat yksi selkeistä kirjaston painopisteistä. Palvelutarjontaa on laajennettu sähköisiin kirjoihin, elokuvaan ja lehtiin. Verkkokirjasto mahdollistaa lainojen uusimisen, aineistohaun ja varausten tekemisen sähköisesti ympäri vuorokauden. Kirjaston palveluja on tarjolla laajasti myös Siilinjärvi-sovelluksen kautta. Sovelluksen kautta tarjotut palvelut on otettu hyvin vastaan ja näitä kehitetään edelleen. Digitaalisen aineiston tunnettavuutta ja digitaalisten palvelujen käyttöä pyritään edelleen edistämään ja lisäämään markkinoinnin ja uusien toimintojen käyttöönotolla. Kansallisen kirjastokentän suuri uudistus valtakunnallinen E-kirjasto aloitti toimintansa vuonna 2024. Siilinjärvi liittyi palveluun elokuussa 2024. Uuden E-kirjaston toimintaa ja palvelua kehitetään jatkuvasti ja tässäkin kehityksessä pyritään erilaisten työryhmien kautta olemaan mukana. Muitakin kirjaston palveluja esimerkkinä kirjavinkkaukset ja kirjastonkäytönopetus pyritään tarvittaessa järjestämään verkon välityksellä.

Avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän kehittäminen jatkuu ja kirjastotoimen henkilöstö on mukana kehittämistyössä. Koha tarjoaa yhteistyömahdollisuuksia muiden Koha-kirjastojen kanssa ja antaa henkilökunnalle mahdollisuuden jatkuvaan ammattitaidon ja oman osaamisen kehittämiseen. Myös kansallinen Finna-yhteistyö jatkuu ja kirjaston henkilöstöä on mukana tässäkin kehittämistyössä. Näiden lisäksi henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan ammattitaitoa vahvistaviin kirjastoalan alueellisiin ja valtakunnallisiin koulutuksiin.

Kirjaston toimintaympäristön muuttuessa kirjastopalveluiden jatkuva kehittäminen ja uudistaminen koetaan tärkeäksi. Uusia palvelumuotoja pyritään kokeilemaan koko asiakaskunta huomioon ottaen. Uusia kokeiluja pyritään mahdollistamaan hankerahoituksella ja tavoitteena on käynnistää vuosittain uusia hankkeita. Samalla toimiviksi palvelumuodoiksi osoittautuneita kokeiluita pyritään jatkamaan hankkeiden jälkeen resurssien mukaan. Palvelua voidaan laajentaa ja uudenlaisia palvelumuotoja voidaan kokeilla myös vuosittaisen talousarvion puitteissa. Viime vuosina kirjaston lainattavien, arkea helpottavien, esineiden kokoelmaa on laajennettu asiakaskyselyn avulla. Ehdotuksia lainattavista esineistä saatiin runsaasti ja suurin osa ehdotuksista oli toteuttamiskelpoisia. Erilaiset lainattavat esineet on otettu hyvin vastaan. Erilaisten esineiden hankintaa jatketaan edelleen uuden asiakaskyselyn pohjalta.

Eri asiakasryhmille suunnattuja tapahtumia järjestetään niin kirjastolla kuin osallistumalla kirjaston ulkopuolella toteutettaviin tapahtumiin. Kirjaston omien tapahtumien lisäksi yhteistyökumppaneita kannustetaan järjestämään tapahtumia kirjaston tiloissa joko yksin tai yhdessä muiden toimijoiden sekä kirjastotoimen kanssa.

Lasten ja nuorten lukemisharrastuksen tukeminen on ollut toiminnan kulmakivenä jo pidempään. Kirjaston henkilökunta järjestää mm. kirjavinkkausta, kirjastonkäytönopetusta, kirjastosuunnistusta ja satutunteja. Koulut ja päiväkodit ovat tärkeä yhteistyökumppani, kun lasten ja nuorten lukemisharrastusta ja lukutaidon kehitystä halutaan tukea. Tässä yhteistyössä kirjastoautolla on tärkeä rooli.

Kirjasto tarjoaa verkkoyhteyksillä varustettuja asiakaskoneita ja langattoman verkon maksuttomasti asiakkaiden käyttöön. Kirjastotilojen käyttö opiskeluun ja etätönteeseen on lisääntynyt. Kirjasto nähdään yhä enemmän kuntalaisten kohtaamispaikkana ja toimintoja sekä tiloja kehitetään tämä huomioiden.

Keväällä 2026 sivistyslautakunnan päätöksellä pääkirjastolla jätettiin täyttämättä eläköityvän kirjastovirkailijan toimi. Henkilöstöresurssin pieneneminen johtaa pääkirjaston aukioloaikojen supistamiseen 1.9. 2026 alkaen.

Pääkirjastossa toimii taidenäyttelytila Artsi, jossa on kuukausittain vaihtuvia näyttelyitä.

Tavoitteet 2022-2026

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2026</i>	<i>Toimenpiteet 2026</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Monipuoliset ja ajanmukaiset kirjastopalvelut	Vuorelan ja pääkirjaston omatoimiasioinnin kehittäminen. Kirjastotilojen kehittäminen ja uudistaminen resurssien puitteissa.	Toimivat omatoimiasioinnin palvelut sekä tilat Vuorelassa ja pääkirjastossa. Lisääntynyt omatoimiasiointi, joustava ja tarpeita vastaava asiakaspalvelu.	Vuorelan omatoimikirjaston tilaa on kalustettu uudelleen.
Digitaalisten palveluiden kehittäminen	E-kirjaston käytön juurruttaminen ja markkinointi asiakkaille Siilinjärvi-sovelluksen kirjasto-osion kehittäminen	Vakiintuva E-kirjaston käyttö Entistä sujuvammat ja kattavammat kirjasto-osion toiminnot	E-kirjastoa on markkinoitu edelleen asiakkaille. Siilinjärvi-sovelluksen toimittajanvaihto

Tavoitteet 2022–2026	Toimenpiteet 2026	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
			on hankaloittanut sovelluksen käyttöä vuoden aikana.
Kirjaston palvelumuotojen kokeilu ja kehittäminen	Hankerahoituksella käynnistetään ja kehitetään kirjaston palveluja. Muokataan lainattavan aineiston esillepanoa. Laajennetaan lainattavan aineiston valikoimaa asiakaslähtöisesti.	Hankkeisiin on saatu rahoitus, hankkeissa hyväksi havaittuja palvelumuotoja on otettu käyttöön. Lainattavan aineiston valikoimaa on laajennettu.	Käynnissä on ollut kaksi hanketta. Valikoimiin on hankittu lisää lainattavia esineitä.
Henkilökunnan osaamiseen tukeminen	Henkilökunta on mukana sekä Finna-tiedonhakupalvelun että Koha-kirjastojärjestelmän kansallisessa kehittämisessä, henkilökunta osallistuu kirjastoalan täydennyskoulutuksiin alueellisesti ja valtakunnallisesti.	Ammatillisen osaamisen jatkuva kehittyminen, verkostoituminen ja tiedonjako muiden kirjastokentän toimijoiden kanssa.	Henkilökuntaa on ollut mukana Koha-yhteistyössä sekä Finnan palveluiden kehittämisessä.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Kirjaston talousarvio näyttää vuoden ensimmäisen puolikkaan perusteella toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Kesäkuu2026 Kirjastopalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2025	TA 2026	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	15	22	-32 %	37	24	24	0	30
Henkilöstökulut	-326	-296	10 %	-587	-612	-612	0	-653
Palvelujen ostot	-19	-19	0 %	-40	-42	-42	0	-38
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100	-97	2 %	-169	-179	-179	0	-200
Muut toimintakulut	-12	-13	-10 %	-24	-22	-22	0	-23
TOIMINTAKULUT	-457	-426	7 %	-820	-855	-855	0	-914
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-442	-403	10 %	-782	-831	-831	0	-884
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	1 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-442	-404	10 %	-783	-831	-831	0	-884
Sisäiset kulut	-169	-170	-1 %	-333	-338	-338	0	-337
TILIKAUDEN TULOS	-611	-574	6 %	-1 116	-1 168	-1 168	0	-1 221

Liikuntapalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähdessä)

Vastuuhenkilö: liikuntatoimenjohtaja Timo Hyötyläinen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Siilinjärvellä on monipuoliset liikuntamahdollisuudet ja määrällisesti paljon suorituspaikkoja. Liikuntapaikkarakentamisen painopistealueena on ollut lähiliikuntapaikat (koulujen pihat ja asuinalueiden pienkentät) ja ulkoliikuntamahdollisuuksien kehittäminen. Tulevina vuosina pyritään jatkamaan lähiliikuntapaikkojen rakentamista, tämän lisäksi vanhempien perusliikuntapaikkojen peruskorjauksia edistetään ja pyritään ennakoimaan uusien liikuntamuotojen tarpeita sekä varautumaan olosuhdemuutoksiin. Liikuntapaikkojen valaistusten energiatehokkuutta parannetaan valaistuksia uusimalla ja ohjausjärjestelmiä kehittämällä. Liikuntapaikkoja pyritään toteuttamaan myös seura- / yksityisvetoisina hankkeina, tavoitteena turvata riittävät harjoitusmahdollisuudet seuratoiminnalle.

Ahmon urheilualueelle suunnitellun palloiluhallin rakentaminen on viivästynyt kaava- ja lupaprosessin myötä. Huhtikuussa 2024 AVI:lta saatiin hylkäävä päätös, perusteena mm. pohjavesialue ja vedenottamon läheisyys. Palloiluhallin toteuttamisen Saharan liikunta-alueelle mahdollistava kaava on loppuvuoden 2025 aikana nähtävillä ja alueen maarakennustyöt päästään toivottavasti aloittamaan keväällä 2026. Sijainti mahdollistaa hallin päiväaikaisen käytön lukion, Ahmon yläkoulun ja Siilinlahden koulun sekä lähialueen päiväkotien toimesta. Hallin rakentamisesta vastaa yksityinen toimija. Omaehtoisia liikkumismahdollisuuksia parannetaan jatkamalla ulkoilureitistöjen kehittämistä hankerahoituksia hyödyntäen.

Liikuntapaikkojenkin osalta haastetta ovat tuoneet koulujen ja päiväkotien sisäilmaongelmat ja näistä johtuvat väistötilaratkaisut. Tilojen peruskorjausten ja uudisrakentamisen aikana osa liikuntatiloista on pois käytöstä ja tämä vaikuttaa sisäliikuntatilojen riittävyyteen. Siilinlahden koulun ja Ahmon koulukeskuksen 1. vaiheen valmistuminen parantaa merkittävästi tilannetta vuoden 2026 alussa. Kouluhankkeiden toteutuksessa on pyritty mahdollistamaan tilojen monipuolinen käyttö ja parantamaan harrastus- ja liikuntamahdollisuuksia. Rakennushankkeiden yhteydessä koulujen lähiliikunta-alueet palautetaan liikunta- ja virkistyskäyttöön. Siilinlahden koulun lähiliikunta-alue on kokonaisuudessaan käytössä vuoden 2026 alusta alkaen.

Sisäliikuntatilamme ovat käytännössä koulujen liikuntasaleja. Tilat eivät ole päivällä käytettävissä muille liikuntaryhmille, tämä tuo haastetta soveltavan liikunnan ja liikuntaneuvonnan ryhmien toimintaan. Näille ryhmille Mantun talo on tärkeä toimintapaikka, kuten myös Siilinjärven kamppailulajien harrastajille.

Suorituspaikat ovat kunnallisen liikuntatoiminnan peruspalveluja, joten henkilö- ja talousresursseista iso osa kohdistuu kunnossa- ja ylläpitoon. Liikuntapaikkojen kunnossapidossa on jatkuvasti työskennellyt 2-3 työllisyysvaroin palkattua työntekijää. Palkkatuella työllistäminen ei ole enää kunnille mahdollista. Muutos kasvattaa liikuntapalveluiden henkilöstökuluja. Suorituspaikkojen käytössä kasvaa tarve omaehtoiseen, yksilölliseen liikkumiseen sekä lyhytjännitteisempään pienryhmätoimintaan. Se edellyttää suorituspaikoille nykyaikaisia valvonta- ja kulunvalvontajärjestelmiä sekä kunnossapitojärjestelmien kehittämistä.

Liikuntapalveluiden tarjoamissa ohjauspalveluissa painopiste on terveys- ja erityisliikuntapalveluiden kehittämisessä. Vuonna 2023 käynnistettyä liikunta- ja hyvinvointineuvontaa pyritään edelleen kehittämään myös hanketoiminnan kautta. Kehitystyötä tehdään myös aktiivisella järjestöyhteistyöllä, osallistumalla aktiivisesti kunnan Hyte-ryhmän toimintaan ja hanketoiminnalla.

Kunnalliset liikuntapaikat ovat siilinjärveläisille käyttäjille pääosin maksuttomia, sisäliikuntatiloista peritään maksu yli 18-vuotiailta. Tilojen käyttömaksuja on tarve tarkastella lähivuosina mm. valmistuvan palloiluhallin ja kasvaneiden käyttötalousmenojen myötä.

Tavoitteet 2022-2026

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2026	Toimenpiteet 2026	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
1.1. Digitaalisten palveluiden kehittäminen	Sähköisen tilavarausjärjestelmän kehittäminen	Käyttöönotto soveltuvissa palveluissa/tiloissa	Uusi tilavarausjärjestelmä valittu.
2.1. Riittävä ja monipuolinen liikuntapaikkaverkosto	Uuden lähiliikuntapaikan / liikuntaympäristön rakentaminen.	Vähintään 1 hanke / vuosi	Rantabulevardin taukopaikkojen rakentaminen aloitettu.
2.1. Liikunta- ja hyvinvointineuvonnan vaikuttavuus perheiden hyvinvointiin	Perheliikunnan kehittäminen tukemaan liikuntaneuvonta-prosessia	Toimintamallin luominen yhdessä järjestöjen kanssa.	

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Liikuntapalveluiden talousarvio on ensimmäisen puolen vuoden aikana toteutunut arvioidun mukaisesti. Lyhyen talvikauden seurauksena liikunta-alueiden kunnossapitokulut ovat noin 35 000 € edellistä vuotta pienemmät.

Kesäkuu2026 Liikuntapalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2025	TA 2026	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	35	41	-15 %	75	45	45	0	70
Henkilöstökulut	-318	-302	5 %	-558	-643	-643	0	-636
Palvelujen ostot	-198	-225	-12 %	-401	-392	-392	0	-395
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-51	-44	17 %	-108	-102	-102	0	-103
Avustukset	-16	-19	-17 %	-51	-55	-55	0	-32
Muut toimintakulut	-117	-77	52 %	-150	-209	-209	0	-235
TOIMINTAKULUT	-701	-667	5 %	-1 268	-1 400	-1 400	0	-1 401
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-666	-626	6 %	-1 193	-1 355	-1 355	0	-1 332
VUOSIKATE	-666	-626	6 %	-1 193	-1 355	-1 355	0	-1 332
Poistot ja arvonalentumiset	-161	-176	-9 %	-309	-321	-321	0	-321
Sisäiset tuotot	0	0	0 %	35	43	43	0	0
Sisäiset kulut	-216	-259	-17 %	-531	-540	-540	0	-432
TILIKAUDEN TULOS	-1 042	-1 061	-2 %	-1 998	-2 174	-2 174	0	-2 085

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

Sitovuus: sivistyslautakunta, brutto (informatiivinen valtuustoon nähden)

Vastuuhenkilö: nuoriso- ja kulttuuritoimenjohtaja Tuula Pärnänen

Arvio toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutoksista

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut edistävät osaltaan siilinjärveläisten hyvinvointia. Nuorisotyö järjestää nuorille monialaisia palveluita, palveluohjausta, hyvinvointia lisääviä ja tukevia toimia, matalan kynnyksen talotoimintaa kahdella nuorisotalolla, kerhoja, harrastus- ja lajikokeilumahdollisuuksia sekä koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä. Kulttuuripalveluissa tehdään tiivistä yhteistyötä kunnan eri yksiköiden, yhdistys- ja järjestötoimijoiden, 3. ja 4. sektorin, seurakuntien, yrittäjien ja paikallistoimijoiden kanssa kulttuurista hyvinvointia edistään.

Kuntalaisten hyvinvointia tarkastellaan mm. Norppa, Nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa, HYTE-ryhmässä ja moniammatillisissa yhteistyöryhmissä. Kuntalaisten kuulemista toteutetaan kyselyjen ja osallistavan budjetoinnin avulla. Kaikenikäisten kuntalaisten ja toimijoiden omaehtoista toimintaa ja verkostoitumista vahvistamalla sekä luottamuksellisella yhteistyöllä pystytään toteuttamaan erilaisia tapahtumia ja saavuttamaan kustannustehokkaita palveluja. Kuntastrategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut järjestö- ja vapaaehtoistoiminta, yksilön osallisuus ja osallistaminen, pysyvät toiminnan peruspilareina.

Nuorisotalojen, museoiden sekä kotiseutu- ja valokuva-arkistojen ylläpito vaatii asiakaslähtöistä työtä, kehittämistä ja talousresursseja. Toimintakentän jatkuva muutos ja mm. lasten ja nuorten määrälliset ennusteet luovat epävarmuutta nuorisotyön kentällä. Tulevaisuudessakin tarvitsemme resurssityöntekijöitä mm. talotoimintojen varmistamiseksi ja kulttuuristen lapsiperhetapahtumien toteuttamiseksi. Resurssi- ja vapaaehtoistoimijoiden löytäminen, henkilöstön jaksaminen ja riittävyys ovat riskitekijöitä. Nuoriso- ja kulttuuritoimen määrärahojen leikkaaminen johtaisi toimintojen merkittävään supistamiseen.

Ahmon uuden koulukeskuksen monitoimisali, Salmi-sali tulee toimimaan kehittyvänä kulttuurisena tapahtumatuotantopaikkana ja koulunuorisotyötila vahvistaa nuorisotyön toimintaympäristöä tukien osaltaan sekä yläkoulun että lukion oppilaiden arkea. Tapahtumatuotantoon sopivia juhlatiloja ovat myös monet koulut, Pöljän kotiseututalo, Mäntyraunan kesäteatteri, torialue sekä järjestöjen ja seurakuntien tilat.

Hyvinvointialueen ja II-asteen toimijoiden kanssa tehtävää yhteistyötä pyritään tiivistämään, MT- ja päihdeongelmien lisääntymistä, eri ikäisten syrjäytymisvaaraa ja osattomuutta vähentämään Wörtti -hankkeen, ehkäisevän päihdetyön, talo- ja etsivä nuorisotyön kautta. Nuoria kohdataan opiskeluympäristöissä, vapaa-ajalla sekä loma-aikoina. Monitoimijaisuus edellyttää työntekijöiltä oman ammattitaidon, jaksamisen ja kouluttautumisen tarkastelua, uusien ilmiöiden nopeaa havainnointikykyä ja tiedon jakamista. Ankkuri-toimintaan suunnataan 20 % yhden nuorisotyöntekijän työajasta. Kokonaisuutena toimintakentän laajuus, asiakaspalvelu ja verkostotyön kehittäminen on osin haasteellista.

Lasten- ja nuorten kerho-, harraste- ja nuorisotilojen maksuttomuutta, aikuisryhmien salikäyttömaksujen korottamista sekä skeittihallin ylläpitoa joudutaan tarkastelemaan. Palveluiden esteettömyyttä ja saavutettavuutta kehitetään edelleen yhdistysten avustushaun, tilavarausten ja käyttömaksujen saamiseksi kokonaan sähköisille palvelu- ja verkkoalustoille. Kunnan tapahtumakalenteria ja verkkosivuja kehitetään ja sivustojen käyttökoulutustukea tarjotaan järjestöille ja yhdistystoimijoille. Kulttuuritoimelle kuuluvat Harjamäen sairaalamuseo ja Pöljän kotiseutumuseo sekä osin kunnan valokuva- ja kotiseutuarkisto. Museoiden pääpaino on kesän aukioloissa sekä koululaisille suunnatuissa, kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisissa kotiseutumuseokäynneissä ja lähialueen laitospvierailuissa. Kaikukortin käyttöä jatketaan ja toimintaa kehitetään alueellisesti toimivan kulttuuriyhteistyöverkoston kanssa.

AVI ja ESR avustushaut kohdistuvat oppilaitos- ja kouluyhteistyöhankkeisiin, lasten ja nuorten harrastetoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön. Resurssi- ja hanketyöntekijöiden, JOKE-joustava kesätyön sekä opiskelijoiden palkkaosuudet on sisällytetty taloussuunnitteluun.

Tavoitteet 2022-2026

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
Tavoitteet 2022–2026	Toimenpiteet 2026	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Sähköisten tilavaraus, verkkomaksu ja avustushakulomakkeiden kehittäminen	Toimiva sähköinen tilavaraus, avustushaku ja verkkomaksaminen ovat käytössä v-26.	Sähköinen tilavaraus ja maksaminen ei ole vielä käytössä. Asiaa edistetään syksyllä -26.
Järjestö- ja toimijayhteistyön ketterä kehittäminen	Toimintakulttuurin ja yhteistyön ketterä kehittäminen	Yhteistyön kehittyminen näkyy haettujen rahoitusten ja toimintavolyymin vahvistumisessa	Paljon haettuja toiminta-avustuksia ja yhteistyösopimuksia tehty mm. kesän Iltatoritapahtumiin
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistava, kohdennettu budjetointi käytössä	Osallistavaa budjetointia on käytetty mm. Kesä tapahtumiin
Koulu- ja kohtaavan nuorisotyön kehittäminen	Kehittämishankkeiden käynnistäminen ja kohtaavan nuorisotyön mallin kehittäminen	Kehittämishankkeet käynnissä (Wörtti ja koulunuorisotyö II). Mittarien käyttöä yhtenäistetty	Koulu-/oppilaitos-nuorisotyötä ja kohtaavan työn mallia kehitetty ja mittaristoa selkiytetään mm. NuoDo kirjaukset otettu käyttöön.
Ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Alueellinen yhteistyö Neuvonnan ja ohjauksen ja Ankkuriyhteistyö kehittäminen	Henkilöstön täsmä koulutus, ennaltaehkäisevyys Ankkuri yhteistyön myötä	Ankkuritoiminta säännöllistä 1pv/vk, kehitetään kouluyhteistyötä ja tiedotusta
Pohjois-Savon kulttuuristrategian käyttöönotto	Kulttuuristrategian kehittäminen ja käyttöönotto	Käytössä Kaikukortti ja yhtenäinen P-S:n kulttuuristrategia	Kaikukortti on käytössä ja jakajia tullut lisää. Kulttuuristrategiaa alueella kehitetty.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Talousarviossa tulokertymä on oletettua suurempi mm. lisäapurahojen saannin turvin. Osa hanketuloista siirtyy tosin vuosille 27-28. Henkilöstöpuolella säästöä kertyy tehtävätätön viivästymisen ja muutamien kulttuuritapahtumien poisjäännin takia.

Sairaalamuseon mahdollinen lakkauttaminen tulisi vaikuttamaan ensin budjettia kasvattavasti (esineiden luettelointi, pakkaaminen, varastointi) ja vasta myöhemmin vuokraosuudet ja kesätyöntekijän palkkasäästö (2 kk) toisivat säästöä. Loppuvuoden meno-/tulokehitys tuo arviolta 40 000 € säästöä.

Kesäkuu2026 Nuoriso- ja kulttuuripalvelut

1000€	Toteuma 01-06	Toteuma ed. v. 01-06	Muutos %	Tilinpäätös 2025	TA 2026	Estimaatti	Ero Estimaatti-TA	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
TOIMINTATUOTOT	255	128	99 %	195	220	236	16	509
Henkilöstökulut	-339	-309	10 %	-612	-649	-637	13	-677
Palvelujen ostot	-77	-83	-7 %	-202	-224	-218	6	-154
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15	-16	-10 %	-42	-38	-38	0	-29
Avustukset	-12	-18	-35 %	-29	-25	-25	0	-23
Muut toimintakulut	-109	-105	3 %	-190	-207	-207	0	-217
TOIMINTAKULUT	-551	-531	4 %	-1 074	-1 143	-1 124	19	-1 101
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-296	-403	-27 %	-880	-924	-888	35	-592
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	107 %	0	0	0	0	0
VUOSIKATE	-296	-403	-27 %	-880	-924	-888	35	-592
Poistot ja arvonalentumiset	-5	0	0 %	0	-10	-10	0	-10
Sisäiset kulut	-111	-112	-1 %	-219	-217	-217	0	-222
TILIKAUDEN TULOS	-412	-515	-20 %	-1 098	-1 152	-1 116	35	-824

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Hanketavoitteet 2022–2026

VALTUUSTON SITOAVAT TAVOITTEET			
<i>Valtuustokauden tavoite 2022–2026</i>	<i>Tavoite ja -taso</i>	<i>Riski-arvio</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
HYVINVOIVA ARKI			
2.1 Virikkeellisen asuin- ja toimintaympäristön kehittäminen	Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai kaikkia hankkeita ei voida toteuttaa	Liikuntaympäristöjen kehittäminen ja palloiluhallin rakentaminen käynnistynyt.
2.1 Lasten ja nuorten terveen kasvun ja hyvän oppimisen mahdollistaminen	Opetus- ja varhaiskasvatus-suunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita tai oppimisympäristöjen toiminnallisuudesta joudutaan tinkimään	Uusien koulujen kalustamisen loppuun saattaminen. Päiväkotien ja koulujen vanhenevan kaluston uusiminen.
2.3 Kunnan palveluiden tuottaminen sisäilmaltaan terveellisissä ja turvallisissa tiloissa	Rakentamishankkeiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti. Suininlahden koulun hankeselvitys.	Taloudellisten resurssien niukkuus voi viivästyttää hankkeita	Toteutuneet suunnitellusti.
ELINVOIMAINEN YMPÄRISTÖ			
3.3 Esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen	Koulurakentamisessa ja liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan esteettömyys sekä toteutetaan esteettömiä liikuntapaikkoja	Hankkeiden toteuttamisessa voidaan joutua sovittamaan yhteen toiminnallisuuden ja esteettömyyden vaatimukset	Esteettömyys huomioitu Suininlahden koulun suunnittelussa.

Tavoitteet 2022–2026 ja toimenpiteet 2026

SIVISTYSLAUTAKUNNAN HYVÄKSYMÄT TAVOITTEET			
<i>Tavoitteet 2022–2026</i>	<i>Toimenpiteet 2026</i>	<i>Tavoitetaso</i>	<i>TOTEUTUMINEN</i>
Koulujen ja päiväkotien kasvu- ja oppimisympäristöjen uudistaminen	Koulujen ja päiväkotien vanhentuvan kaluston uusiminen	Opetus- ja varhaiskasvatus-suunnitelman mukaiset oppimisympäristöt, jotka tukevat toiminnallisuutta ja yhteistyötä	Koulujen ja päiväkotien vanhenevaa kalustoa uusittu määrärahojen puitteissa, mm. älytauluja.
Lähiliikuntapaikkojen toteutus, keskimäärin 1/vuosi	Rantabulevardin toteutuksen käynnistäminen	Keskimäärin 1 lähiliikuntapaikkahanke/vuosi	Rantabulevardin toteutus aloitettu. Hankerahoitusta ei ollut haettavissa,

Tavoitteet 2022–2026	Toimenpiteet 2026	Tavoitetaso	TOTEUTUMINEN
	hankerahoitusta hyödyntäen		huomioitu toteutuksessa.
Liikuntapaikkaverkosto vastaa seuratoiminnan ja omaehtoisen liikunnan tarpeita	Palloiluhallin rakentamisen käynnistyminen	Halli käytössä 2027	Palloiluhallin rakentaminen aloitettu toukokuussa.

Arvio koko vuoden talousarvion toteutumisesta

Liikuntapaikkainvestoinneista Vuorelan kentän huoltorakennusta ei voida toteuttaa vuoden 2026 aikana. Talousarviossa hankkeeseen on varattu 70 000 €, suunnittelutoimiston antama kustannusarvio n. 120 000 €.

	TP 2025	Muutos TA 2026	Toteuma 01-06/2026	Jäljellä	TOT %
Liikuntapaikat					
* Tuotot	23 000	30 000	0	30 000	0,0
* Kulut	-147 996	-1 395 000	-612 859	-782 141	43,9
Netto	-124 996	-1 365 000	-612 859	-752 141	44,9
Koneet ja kalusto					
* Tuotot	0	25 000	0	25 000	0,0
* Kulut	-1 227 610	-191 000	-90 399	-100 601	47,3
Netto	-1 227 610	-166 000	-90 399	-75 601	54,5
YHTEENSÄ					
* Tuotot	23 000	55 000	0	55 000	0,0
* Kulut	-1 375 606	-1 586 000	-703 258	-882 742	44,3
Netto	-1 352 606	-1 531 000	-703 258	-827 742	45,9